

M14 – Dobrostan zwierząt (art. 33)

Podstawa prawna

Artykuł 33 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez EFRROW i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005.

Ogólny opis działania łącznie z jego logiką interwencji i wkładem w cele szczegółowe oraz cele przekrojowe

Celem działania jest zachęcenie rolników do promowania podwyższonych (ponad obowiązujące standardy) warunków dobrostanu zwierząt. Rolnikom udzielane będzie wsparcie za realizację zobowiązań w zakresie dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad odpowiednie obowiązkowe normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa. Wsparcie to ma na celu zrekompensowanie rolnikom dodatkowych poniesionych kosztów i utraconych dochodów w wyniku wprowadzenia praktyk hodowlanych związanych z podwyższonym dobrostanem zwierząt.

Istnieje wiele czynników, które mogą wpływać na dobrostan zwierząt, np. rodzaj obiektów, w których zwierzęta są utrzymywane, strefy odpoczynku, dostępna przestrzeń oraz obsada zwierząt, a także dostęp do wybiegu/pastwiska.

Poprzez wprowadzenie praktyk hodowlanych, które wykraczają poza odpowiednie obowiązkowe normy, zwierzętom zapewnia się możliwość realizowania potrzeb behawioralnych, a tym samym lepsze ich samopoczucie i zdrowie. Pozwala to również zapobiegać agresji między zwierzętami.

Działanie obejmować będzie sektory świń i bydła (krów). Te gatunki zwierząt dominują w produkcji zwierzęcej w Polsce. Biorąc pod uwagę obowiązujące standardy dobrostanu zwierząt i powszechne praktyki produkcyjne, w stosunku do tych gatunków zidentyfikowano największe potrzeby w zakresie promocji warunków ponadstandardowych.

Działanie będzie realizowane na terenie całego kraju.

Zobowiązanie w ramach działania Dobrostan zwierząt podejmowane jest na okres jednego roku, z możliwością uczestnictwa w działaniu w kolejnych latach.

Wsparcie w ramach tego działania obejmuje następujące typy operacji (pakiety):

- Pakiet 1. Dobrostan świń, a w nim:
 - wariant 1.1. Dobrostan loch - zwiększona powierzchnia w budynkach
 - wariant 1.2. Dobrostan tuczników - zwiększona powierzchnia w budynkach

wariant 1.3. Dobrostan loch - dostęp do wybiegu (dodatkowa opcja dla rolników realizujących wariant 1.1.)

wariant 1.4. Dobrostan tuczników - dostęp do wybiegu (dodatkowa opcja dla rolników realizujących wariant 1.2.)

- **Pakiet 2. Dobrostan krów, a w nim:**

wariant 2.1. Dobrostan krów mlecznych - wypas

wariant 2.2. Dobrostan krów mlecznych utrzymywanych grupowo - zwiększona powierzchnia w budynkach

wariant 2.3. Dobrostan krów mamek

Cele szczegółowe i cele przekrojowe

Działanie Dobrostan zwierząt przyczynia się bezpośrednio do realizacji Priorytetu 3. Wspieranie organizacji łańcucha dostaw żywności, w tym przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, promowanie dobrostanu zwierząt i zarządzania ryzykiem w rolnictwie, a w szczególności celu szczegółowego 3A: „Poprawa konkurencyjności producentów rolnych poprzez lepsze ich zintegrowanie z łańcuchem rolno-spożywczym poprzez systemy jakości, dodawanie wartości do produktów rolnych, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw, grupy i organizacje producentów oraz organizacje międzybranżowe”.

Ponadto, działanie Dobrostan zwierząt realizuje także cele przekrojowe polityki rozwoju obszarów wiejskich, którymi są: innowacyjność oraz środowisko.

Zakres, poziom wsparcia, kwalifikujący się beneficjenci oraz, w stosownym przypadku, metoda obliczania kwoty lub stawki wsparcia w podziale na poddziałania lub rodzaje operacji w razie potrzeby. Dla każdego rodzaju operacji specyfikacja kosztów kwalifikowanych, warunki kwalifikowalności, kwoty mające zastosowanie oraz stawki wsparcia i zasady w odniesieniu do ustalania kryteriów wyboru

Pakiet 1. Dobrostan świń

Poddziałanie:

Opis rodzaju operacji

Pakiet ma na celu poprawę warunków utrzymania świń, dotyczących wielkości dostępnej dla nich powierzchni w budynkach inwentarskich oraz zapewnienia im dostępu do wybiegu, co poprawi ich dobrostan, przyczyni się do zmniejszenia stresu i agresji oraz poprawi ich ogólny stan zdrowotny.

Przy zmniejszeniu obsady zwierząt w budynkach inwentarskich o 20% w stosunku do warunków standardowych, następuje odczuwalna poprawa warunków bytowych.

Poprawa warunków utrzymania świń, wynikająca z realizacji wymogów w ramach pakietu, prowadzić będzie poprzez zmniejszenie stresu i zahamowanie zachowań agresywnych zwierząt, do eliminacji problemu obgryzania ogonów i konieczności ich cięcia w celu zapewnienia zwierzętom bezpieczeństwa. Realizacja działania będzie miała komplementarny charakter w stosunku do dyrektywy Rady 2008/120/WE z dnia 18 grudnia 2008 r. ustanawiającej minimalne normy ochrony świń.

W ramach Pakietu 1. Dobrostan świń realizowane są:

- wariant 1.1. Dobrostan loch - zwiększona powierzchnia w budynkach
- wariant 1.2. Dobrostan tuczników - zwiększona powierzchnia w budynkach
- wariant 1.3. Dobrostan loch - dostęp do wybiegu (dodatkowa opcja dla rolników realizujących wariant 1.1.)
- wariant 1.4. Dobrostan tuczników - dostęp do wybiegu (dodatkowa opcja dla rolników realizujących wariant 1.2.)

Płatność jest przyznawana rolnikowi:

- w ramach wariantów 1.1. i 1.2. - za zapewnienie odpowiednio lochom lub tucznikom zwiększonej powierzchni bytowej w budynkach, o co najmniej 20% w stosunku do minimalnej powierzchni, wymaganej na podstawie obowiązujących standardów w tym zakresie;
- w ramach wariantu 1.3. i 1.4. – za zapewnienie odpowiednio lochom lub tucznikom dostępu do wybiegu.

Wariant 1.1. Dobrostan loch - zwiększona powierzchnia w budynkach

Wymóg:

Zapewnienie wszystkim lochom w gospodarstwie powierzchni bytowej w budynkach inwentarskich większej, **o co najmniej 20%** w stosunku do wymaganego przepisami prawa minimum, zgodnie z poniższą tabelą.

Wymogi wariantu muszą być spełnione dla wszystkich loch w gospodarstwie.

Wariant 1.2. Dobrostan tuczników - zwiększona powierzchnia w budynkach

Wymóg:

Zapewnienie powierzchni bytowej w budynkach inwentarskich dla wszystkich tuczników większej, **o co najmniej 20%** w stosunku do wymaganego przepisami prawa minimum, zgodnie z poniższą tabelą.

Wymogi wariantu muszą być spełnione dla wszystkich tuczników w gospodarstwie.

Wariant 1.3. Dobrostan loch - dostęp do wybiegu i wariant 1.4. Dobrostan tuczników – dostęp do wybiegu (dodatkowa opcja)

Wariant 1.3. Dobrostan loch – dostęp do wybiegu i wariant 1.4. Dobrostan tuczników – dostęp do wybiegu są wariantami dodatkowymi, możliwymi do realizacji jedynie w gospodarstwach, które realizują odpowiednio wariant 1.1. Dobrostan loch - zwiększona powierzchnia w budynkach lub 1.2. Dobrostan tuczników - zwiększona powierzchnia w budynkach.

Dostęp do wybiegu należy zapewnić odpowiednio wszystkim lochom lub wszystkim tucznikom (niezależnie od kategorii wagowej) utrzymywanym w gospodarstwie.

Stała możliwość przebywania na wybiegu oznacza, że lochy lub tuczniaki będą miały możliwość swobodnego wyjścia na wybieg. Jednocześnie dopuszcza się możliwość zamykania wyjścia z chlewni w nocy lub podczas bardzo niekorzystnych zjawisk pogodowych (silne mrozy, opady, burze, upały itp.).

Wymóg:

Zapewnienie każdej grupie technologicznej tj. odpowiednio utrzymywanym grupowo: (wariant 1.3.) lochom lub (wariant 1.4.) tucznikom – bez względu na kategorię wagową – stałej możliwości przebywania na wybiegu.

Wymogi dla wariantu 1.1 - lochy			
Lp.		Obowiązujące normy prawne*	Wymogi obowiązujące w wariantcie 1.1.
1.	Powierzchnia kojca, dla loch w okresie porodu i odchowu prosiąt ssących	co najmniej 3,5 m ²	co najmniej 4,2 m ²
2.	Powierzchnia kojca w przeliczeniu na jedną sztukę powinna wynosić, w przypadku utrzymywania grupowo:		
	<ul style="list-style-type: none"> loch 	co najmniej 2,25 m ² , przy czym w przypadku loch prośnych, co najmniej 1,3 m ² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże i nie więcej niż 15% tego podłoża - otwory odpływowe	co najmniej 2,7 m ² , przy czym w przypadku loch prośnych, co najmniej 1,3 m ² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże i nie więcej niż 15% tego podłoża - otwory odpływowe
	<ul style="list-style-type: none"> loszek po pokryciu 	co najmniej 1,64 m ² , przy czym co najmniej 0,95 m ² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże i nie więcej niż 15% tego podłoża - otwory odpływowe	co najmniej 2 m ² , przy czym co najmniej 0,95 m ² powierzchni kojca powinno stanowić stałe podłoże i nie więcej niż 15% tego podłoża - otwory odpływowe
3.	Lochy lub loszki po pokryciu w przypadku utrzymywania grupowego	<ul style="list-style-type: none"> – do 5 sztuk - powinna być większa o 10%**; – powyżej 39 sztuk - może być mniejsza o 10%** 	<ul style="list-style-type: none"> – do 5 sztuk - powinna być większa o 10%**; – powyżej 39 sztuk - może być mniejsza o 10%**
4.	Powierzchnia kojca, dla loch utrzymywanych pojedynczo***	co najmniej: <ul style="list-style-type: none"> – długość - długość zwierzęcia powiększona o 0,3 m, nie mniej jednak niż 2 m; – szerokość 0,6 m. 	co najmniej 2,7 m ²

(*) Rozporządzenie MRiRW z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.)

(**) w stosunku do wartości wskazanych w danej kolumnie w pkt 2.

(***) Dotyczy gospodarstw utrzymujących mniej niż 10 loch lub loszek od 4. tygodnia po pokryciu do tygodnia przed przewidywanym terminem prosięcia

wymogi dla wariantu 1.1 - lochy

Wymogi dla wariantu 1.2 - tuczniki			
Lp.	Obowiązujące normy prawne*	Wymogi obowiązujące w wariantcie 1.2.	
1.	Powierzchnia kojca w przeliczeniu na jedną sztukę powinna wynosić, w przypadku utrzymywania grupowego dla warchlaków i tuczników o masie ciała, co najmniej:		
	• do 10 kg	0,15 m ²	0,18 m ²
	• powyżej 10 do 20 kg	0,2 m ²	0,24 m ²
	• powyżej 20 do 30 kg	0,3 m ²	0,36 m ²
	• powyżej 30 do 50 kg	0,4 m ²	0,48 m ²
	• powyżej 50 do 85 kg	0,55 m ²	0,66 m ²
	• powyżej 85 do 110 kg	0,65 m ²	0,78 m ²
	• powyżej 110 kg	1 m ²	1,2 m ²

(*) Rozporządzenie MRiRW z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.)

wymogi dla wariantu 1.2- tuczniki

Rodzaj wsparcia

Rodzaj wsparcia: Dotacje

Płatności w ramach pakietu są przyznawane do sztuki fizycznej: (i) lochy – w przypadku wariantu 1.1., (ii) tuczniaka – w przypadku wariantu 1.2., (iii) lochy – w przypadku wariantu 1.3., (iv) tuczniaka – w przypadku wariantu 1.4.

Płatności w całości rekompensują utracony dochód i dodatkowe koszty związane z zastosowaniem w produkcji podwyższonych standardów utrzymania zwierząt.

Powiązania z innymi aktami prawnymi

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013,
- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 807/2014,
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 808/2014,
- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 640/2014,
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 809/2014,
- ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt,
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt,

- inne prawodawstwo UE i krajowe regulujące zakres tej operacji, tj. dyrektywa Rady 2008/120/WE z dnia 18 grudnia 2008 r. ustanawiająca minimalne normy ochrony świń oraz rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. z 2010 r. poz. 344, z późn. zm.).

Beneficjenci

Rolnik, który dobrowolnie podejmuje się realizacji jednego lub więcej wariantów dotyczących dobrostanu świń.

Koszty kwalifikowalne

Nie dotyczy.

Warunki kwalifikowalności

Płatność jest przyznawana rolnikowi, jeżeli:

- posiada siedzibę stada zarejestrowaną zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt,
- wszystkie lochy w gospodarstwie są oznakowane indywidualnie zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt – w przypadku wariantu 1.1. i wariantu 1.3.,
- lochy w gospodarstwie nie są utrzymywane w systemie jarzmowym – w przypadku wariantu 1.1. i wariantu 1.3.,
- po przystąpieniu do wariantów, rolnik utrzymuje wszystkie tuczniki w gospodarstwie w warunkach ulepszonego dobrostanu - w przypadku wariantu 1.2. i wariantu 1.4.,
- do płatności kwalifikują się tylko tuczniki pochodzące od loch utrzymywanych w gospodarstwie objętym wariantem 1.1. Dobrostan loch - zwiększona powierzchnia w budynkach - w przypadku wariantu 1.2. i wariantu 1.4.,
- wszystkie tuczniki w gospodarstwie są zarejestrowane zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt - w przypadku wariantu 1.2. i wariantu 1.4.,
- gospodarstwo realizuje odpowiednio wariant 1.1. Dobrostan loch - zwiększona powierzchnia w budynkach lub 1.2. Dobrostan tuczników - zwiększona powierzchnia w budynkach - w przypadku wariantu 1.3. i wariantu 1.4.

Zasady dotyczące ustalania kryteriów wyboru

Mając na uwadze przepis art. 49 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013, nie przewiduje się ustalenia kryteriów wyboru dla działania M14.

Kwoty i stawki wsparcia (mające zastosowanie)

Roczna stawka płatności wynosi odpowiednio dla:

- wariantu 1.1. Dobrostan loch - zwiększona powierzchnia w budynkach: 301 zł/szt. (140,4 EUR/DJP),
- wariantu 1.2. Dobrostan tuczników - zwiększona powierzchnia w budynkach: 24 zł/szt. (56,0 EUR/DJP*),
- wariantu 1.3. Dobrostan loch - dostęp do wybiegu (dodatkowa opcja dla rolników realizujących wariant 1.1.): 612 zł/szt. (285,4 EUR/DJP),
- wariantu 1.4. Dobrostan tuczników - dostęp do wybiegu (dodatkowa opcja dla rolników realizujących wariant 1.2.): 33 zł/szt. (76,7 EUR/DJP*).

* Wyliczenia stawki płatności dokonano dla 1 sztuki fizycznej tuczniaka. Przeliczając wielkość płatności na DJP zastosowano współczynnik określony w zał. II rozporządzenia nr 808/2014 – wynoszący dla „pozostałych świń” 0,3 DJP. Współczynniki DJP dotyczą okresu rocznego; w przypadku planowanego wariantu płacone jest za zwierzę utrzymywane w gospodarstwie w okresie średnio ok. 4 miesiące, w związku z czym jednostkową stawkę płatności należy dodatkowo przemnożyć przez współczynnik 3 określający liczbę cykli produkcyjnych w roku.

Stawki płatności są ustalone w oparciu o bilans utraconych dochodów i dodatkowych kosztów ponoszonych przez gospodarstwo realizujące wymogi w zakresie dobrostanu świń, opisane dla poszczególnych wariantów pakietu. Wymogi te wykraczają ponad odpowiednie obowiązkowe normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa.

Koszty transakcyjne:

Płatność może być powiększona o rekompensatę kosztów transakcyjnych obejmujących, w szczególności np. koszty opracowania planu dostosowania gospodarstwa do zmiany warunków utrzymania zwierząt. Wysokość kosztów transakcyjnych będzie określona w przepisach krajowych z uwzględnieniem przepisu art. 33 ust. 3 rozporządzenia nr 1305/2013.

Możliwość weryfikacji i kontroli działań lub rodzajów operacji

Ryzyko lub ryzyka związane z realizacją działań

--

Działania łagodzące

--

Ogólna ocena działania

--

Informacje dotyczące konkretnej operacji

Definicja i określenie wymogów krajowych i unijnych odpowiadających obowiązkowym normom ustanowionym zgodnie z tytułem VI rozdział I rozporządzenia (UE) nr 1306/2013

--

Opis metodyki oraz założeń i parametrów agronomicznych/zoo technicznych, w tym opis minimalnych wymogów, o których mowa w art. 33 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, które są istotne dla każdego rodzaju zobowiązania, wykorzystanych jako odniesienie przy obliczeniach uzasadniających dodatkowe koszty i utracone dochody wynikające z podjętego zobowiązania

--

Pakiet 2. Dobrostan krów

Poddziałanie:

Opis rodzaju operacji

Pakiet ma na celu poprawę zdrowia i samopoczucia krów, zmniejszenie stresu i agresji poprzez zapewnienie im wypasu lub powiększonej powierzchni wybiegów/okólników lub - w przypadku utrzymania grupowego krów mlecznych - zwiększenie powierzchni bytowej w budynku inwentarskim.

Przy zmniejszeniu obsady zwierząt w budynkach inwentarskich o 20% w stosunku do warunków standardowych, następuje odczuwalna poprawa warunków bytowych.

W ramach Pakietu 2. Dobrostan krów realizowane są:

- wariant 2.1. Dobrostan krów mlecznych - wypas
- wariant 2.2. Dobrostan krów mlecznych utrzymywanych grupowo - zwiększona powierzchnia w budynkach
- wariant 2.3. Dobrostan krów mamek

Płatność jest przyznawana rolnikowi:

- w ramach wariantu 2.1. – za wypas krów mlecznych;
- w ramach wariantu 2.2.– za zapewnienie krowom mlecznym utrzymywanym grupowo zwiększonej powierzchni bytowej w budynkach inwentarskich, o co najmniej 20% w stosunku do minimalnej powierzchni, wymaganej na podstawie obowiązujących standardów w tym zakresie;
- w ramach wariantu 2.3. – za zapewnienie krowom mamkom, cielętom, jałówkom oraz opasom do 300 kg bydła użytkowanego w kierunku mięsnym (które w sezonie wegetacyjnym są wypasane przez minimum 140 dni w roku) poza okresem wypasu - dostępu do środowiska zewnętrznego; powierzchnia udostępniona dla krów mamek, cieląt i jałówek jest zwiększona, o co najmniej 20% w stosunku do minimalnej powierzchni, wymaganej na podstawie obowiązujących przepisów dotyczących utrzymania bydła w systemie otwartym.

Wariant 2.1. Dobrostan krów mlecznych - wypas

Wymóg:

Wypasanie krów mlecznych przez minimum 120 dni w okresie wegetacyjnym, przez minimum 6 godzin dziennie.

Wymogi wariantu muszą być spełnione dla wszystkich krów mlecznych w gospodarstwie.

Wariant 2.2. Dobrostan krów mlecznych utrzymywanych grupowo - zwiększona powierzchnia w budynkach

Wymóg:

Zapewnienie, dla wszystkich krów mlecznych utrzymywanych grupowo, powierzchni bytowej w budynkach inwentarskich większej, **o co najmniej 20%**, w stosunku do wymaganego przepisami prawa minimum, zgodnie z poniższą tabelą.

Wymogi wariantu muszą być spełnione dla wszystkich krów mlecznych w gospodarstwie.

Wariant 2.3. Dobrostan krów mamek

Wymogi wariantu muszą być spełnione dla wszystkich poniższych kategorii bydła w gospodarstwie.

Wymogi:

1. Stosowanie wypasu bydła użytkowanego w kierunku mięsnym (krów mamek wraz z cielętami, jałówek i opasów do 300 kg) przez minimum 140 dni sezonu wegetacyjnego.
2. Zapewnienie ww. kategoriom bydła, poza okresem wypasu, dostępu do środowiska zewnętrznego (pastwiska, wybiegi, okólniki) z zastosowaniem zwiększonych limitów powierzchni, w stosunku do norm obowiązujących dla systemu otwartego, **o co najmniej 20%** zgodnie z poniższą tabelą.

Wymogi dla wariantu 2.2 - krowy mleczne			
Lp.		Obowiązujące normy prawne*	Wymogi obowiązujące w wariantcie 2.2.
1.	W systemie wolnostanowiskowym z wydzielonymi legowiskami: <ul style="list-style-type: none">• wymiary wydzielonego legowiska• powierzchnia odpasowo - ruchowa	długość - co najmniej 2,1 m, szerokość - co najmniej 1,1 m; -	długość - co najmniej 2,1 m, szerokość - co najmniej 1,1 m; co najmniej 4 m ²
2.	Powierzchnia, w przeliczeniu na jedną sztukę w systemie wolnostanowiskowym bez wydzielonych legowisk na ściółce	co najmniej 4,5 m ²	co najmniej 5,4 m ²

(*) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (t. j. Dz. U. z 2017, poz. 127 z późn. zm.).

wymogi dla wariantu 2.2

Wymogi dla wariantu 2.3 - bydło użytkowane w kierunku mięsnym			
Lp		Obowiązujące normy prawne*	Wymogi obowiązujące w wariantcie 2.3.
Powierzchnia, na której jest utrzymywane bydło w przeliczeniu na 1 sztukę wynosi, co najmniej:			
1.	Cieleta	5 m ²	6 m ²
2.	Jałówki	10 m ²	12 m ²
3.	Opasy do 300 kg	-	12 m ²
4.	Krowy	15 m ²	18 m ²

(*) Przepisy prawa określają wyłącznie wielkość minimalną powierzchni dla bydła utrzymywanego w systemie otwartym, brak jest natomiast regulacji w odniesieniu do powierzchni wybiegów w przypadku chowu alkiezowo-wybiegowego, brak jest też regulacji dotyczącej powierzchni minimalnej dla opasów utrzymywanych poza budynkiem inwentarskim.
Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (t. j. Dz. U. z 2017, poz. 127 z późn. zm.).
Rozporządzenie MRiRW z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.).

wymogi dla wariantu 2.3

Rodzaj wsparcia

Rodzaj wsparcia: Dotacje

Płatności w ramach pakietu są przyznawane do sztuki fizycznej odpowiednio krowy mlecznej lub krowy mamki.

Płatności w całości rekompensują utracony dochód i dodatkowe koszty związane z zastosowaniem w produkcji podwyższonych standardów utrzymania zwierząt.

Powiązania z innymi aktami prawnymi

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013,
- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 807/2014,
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 808/2014,
- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 640/2014,
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 809/2014,
- ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt,
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt,
- inne prawodawstwo UE i krajowe regulujące zakres tej operacji.

Beneficjenci

Rolnik, który dobrowolnie podejmuje się realizacji jednego lub więcej wariantu dotyczącego dobrostanu krów.

Koszty kwalifikowalne

Nie dotyczy.

Warunki kwalifikowalności

Płatność jest przyznawana rolnikowi, jeżeli posiada:

- krowy zarejestrowane zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

Zasady dotyczące ustalania kryteriów wyboru

Mając na uwadze przepis art. 49 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013, nie przewiduje się ustalenia kryteriów wyboru dla działania M14.

Kwoty i stawki wsparcia (mające zastosowanie)

Roczna stawka płatności wynosi odpowiednio dla:

- wariantu 2.1. Dobrostan krów mlecznych - wypas: 185 zł/szt. (43,1 EUR/DJP),
- wariantu 2.2. Dobrostan krów mlecznych utrzymywanych grupowo - zwiększona powierzchnia w budynkach: 595 zł/szt. (138,7 EUR/DJP),
- wariantu 2.3. Dobrostan krów mamek: 329 zł/szt. (76,7 EUR/DJP).

Stawki płatności są ustalone w oparciu o bilans utraconych dochodów i dodatkowych kosztów ponoszonych przez gospodarstwo realizujące wymogi w zakresie dobrostanu krów, które wykraczają ponad odpowiednie obowiązkowe normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa.

Koszty transakcyjne:

Płatność może być powiększona o rekompensatę kosztów transakcyjnych obejmujących w szczególności np. koszty opracowania planu dostosowania gospodarstwa do zmiany warunków utrzymania zwierząt. Wysokość kosztów transakcyjnych będzie określona w przepisach krajowych z uwzględnieniem przepisu art. 33 ust. 3 rozporządzenia 1305/2013.

Możliwość weryfikacji i kontroli działań lub rodzajów operacji

Ryzyko lub ryzyka związane z realizacją działań

--

Działania łagodzące

--

Ogólna ocena działania

--

Informacje dotyczące konkretnej operacji

Definicja i określenie wymogów krajowych i unijnych odpowiadających obowiązkowym normom ustanowionym zgodnie z tytułem VI rozdział I rozporządzenia (UE) nr 1306/2013

--

Opis metodyki oraz założeń i parametrów agronomicznych/zootechnicznych, w tym opis minimalnych wymogów, o których mowa w art. 33 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, które są istotne dla każdego rodzaju zobowiązania, wykorzystanych jako odniesienie przy obliczeniach uzasadniających dodatkowe koszty i utracone dochody wynikające z podjętego zobowiązania

--

Możliwość weryfikacji i kontroli działań lub rodzajów operacji

Ryzyko związane z wdrażaniem działań

Pakiet 1. Dobrostan świń

Zgodnie z przepisami krajowymi dotyczącymi rejestracji i identyfikacji zwierząt, świnie nie podlegają indywidualnemu oznakowaniu. Nie pozwala to na kontrolowanie stanu liczebności poszczególnych grup technologicznych w okresie realizacji zobowiązania, a także - spełniania wymogów dotyczących zwiększonej powierzchni, z wykorzystaniem systemu identyfikacji i rejestracji zwierząt.

Rolnik będzie musiał dokonać zmian w organizacji produkcji tak, aby w gospodarstwie spełnione były wymogi dla wszystkich odpowiednich grup zwierząt.

Pakiet 2. Dobrostan krów

Wariant 2.1. dotyczący wypasu krów mlecznych oraz wariant 2.3. dotyczący dobrostanu krów mamek, zgodnie z zachowaniem wymogów tych wariantów jest trudny do skontrolowania.

Rolnik będzie musiał dokonać zmian w organizacji produkcji tak, aby w gospodarstwie spełnione były wymogi dla wszystkich odpowiednich grup zwierząt.

Działania łagodzące

Pakiet 1. Dobrostan świń

W celu zapewnienia możliwości kontroli administracyjnej wariantu 1.1. i wariantu 1.3. wprowadzony będzie system indywidualnego znakowania loch, który będzie obowiązywał gospodarstwa beneficjentów korzystających ze wsparcia w ramach tych wariantów.

Wzmocnieniu możliwości kontroli działania będzie służyło wprowadzenie obowiązku opracowania przez rolnika, z udziałem odpowiedniego doradcy, Planu poprawy dobrostanu zwierząt, w którym opisana będzie organizacja produkcji trzody chlewnej w gospodarstwie z uwzględnieniem realizacji wymogów pakietu.

Określenie liczby tuczników wyprodukowanych w gospodarstwie w okresie zobowiązania, na potrzeby realizacji wariantu 1.2. i wariantu 1.4. nastąpi w oparciu o dane w systemie IRZ określające liczbę tuczników pochodzących z danego gospodarstwa, oddanych do rzeźni w roku realizacji zobowiązania.

Pakiet 2. Dobrostan krów

Wprowadzony będzie obowiązek: (i) opracowania, z udziałem odpowiedniego doradcy, Planu poprawy dobrostanu zwierząt, uwzględniającego sposób organizacji produkcji, z uwzględnieniem realizacji wymogów pakietu, w tym wypasu, (ii) prowadzenia przez beneficjenta rejestru wypasu (dot. wariantu 2.1. i 2.3).

Ogólna ocena działania

Doprecyzowanie wymogów na etapie wdrażania pozwoli na uniknięcie ryzyka w realizacji działania. Po wprowadzeniu działań łagodzących nie będzie istniało ryzyko we wdrożeniu działania.

Informacje dotyczące konkretnego działania

Definicja i określenie wymogów krajowych i unijnych odpowiadających obowiązkowym normom ustanowionym zgodnie z tytułem VI rozdział I rozporządzenia (UE) nr 1306/2013

Wsparcie udzielane będzie wyłącznie w odniesieniu do zobowiązań, które wykraczają poza:

A. Odpowiednie obowiązkowe normy ustanowione zgodnie z tytułem VI rozdział I rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013:

- Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wykazu wymogów określonych w przepisach Unii Europejskiej z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających te przepisy z dnia 10 marca 2015 r. (M. P. z 2015 r., poz. 329, z późn. zm.) w zakresie SMR 12 i 13.

B. Inne odpowiednie wymogi:

- Rozporządzenie MRiRW z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (t. j. Dz. U. z 2017, poz. 127 z późn. zm.).

Pakiet 1. Dobrostan świń

wariant 1.1. i wariant 1.2.: zwiększona, o co najmniej 20% powierzchnia bytowa w budynkach inwentarskich w stosunku do obowiązującej przepisami prawa powierzchni przypadającej odpowiednio na jedną lochę/tuczniaka:

1. SMR 12: rolnik jest obowiązany: (i) w przypadku grupowego utrzymywania knurów warchlaków, tuczników, knurków, loszek hodowlanych, loch i loszek po pokryciu, do zapewnienia im odpowiedniej powierzchni kojca, zgodnie z wymaganiami określonymi w § 24 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r. (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.), (ii) w stadach powyżej 9 sztuk loch, utrzymywać grupowo lochy i loszki od 4. tygodnia po pokryciu do tygodnia przed przewidywanym terminem prosięcia, przy czym długość każdego z boków kojca powinna spełniać warunki, o których mowa w § 24 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r. (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.), (iii) utrzymywać świnię w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia, (iv) zapewnić, aby pomieszczenia dla świń były zbudowane w sposób umożliwiający utrzymanie świń w warunkach, o których mowa w § 4, z zastrzeżeniem ust. 3 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r. (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.), (v) zapewnić, aby powierzchnia kojca do prosięcia umożliwiała prosię naturalne lub zapewniała osobie obsługującej dostęp do zwierzęcia.
2. SMR 13: rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia.
3. Inne: (-).

wariant 1.3.i wariant 1.4.: dostęp do wybiegu:

1. SMR 12: (-).
2. SMR 13: (-).

3. Inne: (-).

4. Standardowa praktyka: świnie utrzymywane są w zamkniętych pomieszczeniach bez dostępu do wybiegu.

Pakiet 2. Dobrostan krów

wariant 2.1.: wypas krów mlecznych:

1. SMR 12: (-).

2. SMR 13: (-).

3. Inne: (-).

4. Standardowa praktyka: krowy mleczne utrzymywane są na uwięzi w zamkniętych pomieszczeniach, bez dostępu do wybiegów i pastwisk.

wariant 2.2: zwiększona, o co najmniej 20% w stosunku do obowiązującej przepisami prawa powierzchnia bytowa w budynkach inwentarskich, przypadająca na jedną krowę mleczną utrzymywaną grupowo:

1. SMR 12: (-).

2. SMR 13: rolnik jest obowiązany utrzymywać zwierzęta gospodarskie w warunkach zapewniających im swobodę ruchu, a w szczególności możliwość kładzenia się, wstawania oraz leżenia.

3. Inne: wymiary stanowiska zgodne z przepisami § 11 rozporządzenia z 28 czerwca 2010 r. (t.j. Dz. U. z 2017, poz. 127 z późn. zm.).

wariant 2.3.: zapewnienie dla bydła użytkowanego w kierunku mięsnym (krowy mamki, cielęta, jałówki, opasy do 300 kg) dostępu do zwiększonej, o co najmniej 20% powierzchni zewnętrznej:

1. SMR 12: (-)

2. SMR 13: rolnik jest obowiązany zapewnić zwierzętom gospodarskim, utrzymywanym w systemie otwartym, możliwość ochrony przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zwierzętami drapieżnymi.

3. Inne: rolnik jest obowiązany zapewnić utrzymywanym w systemie otwartym cielętom, powierzchnię, o której mowa w § 15 rozporządzenia z dnia 15 lutego 2010 r. (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.), a jałówkom i krowom – powierzchnię, o której mowa w § 12 rozporządzenia z dnia 28 czerwca 2010 r. (t. j. Dz. U. z 2017, poz. 127 z późn. zm.).

Opis metodyki oraz założeń i parametrów agronomicznych/zootechnicznych, w tym opis minimalnych wymogów, o których mowa w art. 33 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013,

które są istotne dla każdego rodzaju zobowiązania, wykorzystanych jako odniesienie przy obliczeniach uzasadniających dodatkowe koszty i utracone dochody wynikające z podjętego zobowiązania

Płatność wypłacana jest corocznie w formie zryczałtowanej i stanowi rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją wymogów działania w zakresie stosowania w produkcji zwierzęcej (w sektorze świń i bydła) – praktyk wykraczających ponad obowiązujące lub powszechnie stosowane standardy. Kalkulacje wykonano uwzględniając wymogi prawodawstwa UE oraz wytyczne KE.

Kalkulacje dotyczące stawek płatności dla działania Dobrostan zwierząt zostały opracowane przez Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy (IZ-PIB). Oświadczenie potwierdzające adekwatność i dokładność obliczeń znajduje się w rozdziale 18.2.

Dla wszystkich wariantów w ramach pakietów przeprowadzono kalkulację nadwyżki bezpośredniej dla produkcji standardowej i produkcji w poprawionych warunkach dobrostanu zwierząt. Na tej podstawie określono wysokość stawek płatności rocznych dla rolników realizujących zobowiązanie w ramach działania.

W wyliczeniach stawek wykorzystane były dane statystyczne oraz materiały źródłowe pochodzące z badań w gospodarstwach rolnych utrzymujących trzodę chlewną i bydło, prowadzonych przez IZ-PIB.

W kalkulacjach płatności dla **Pakietu 1. Dobrostan świń** uwzględniono koszty bezpośrednie produkcji, do których zaliczono m.in.: koszt pasz, koszt remontu stada (wariant 1.1 i 1.3), koszt leków i usług weterynaryjnych oraz inseminacji (wariant 1.1 i 1.3), koszt zakupu prosiąt (wariant 1.2 i 1.4). Do pozostałych kosztów bezpośrednich produkcji wliczono: ubezpieczenie zwierząt, koszt zużytej wody do produkcji, koszty specjalistyczne (np. znakowanie zwierząt, koszt środków do konserwacji i magazynowania pasz, koszt dokumentacji hodowlanej). W przypadku dostępu zwierząt do wybiegów dodatkowo wkalkulowane zostało czyszczenie (sprzątanie) wybiegów oraz opróżnianie studzienek gromadzących odchody,

Kalkulacje płatności w ramach poszczególnych wariantów **Pakietu 1. Dobrostan świń** przeprowadzono w następujący sposób:

1. Wariant 1.1. Dobrostan loch - zwiększona powierzchnia w budynkach

W kalkulacji płatności uwzględniono spadek dochodu z tytułu produkcji prosiąt, wynikający ze zmniejszenia o 20% obsady loch w budynkach inwentarskich oraz spadek kosztów wynikający ze zmniejszenia liczby zwierząt.

Stawkę płatności wyliczono do 1 szt. lochy utrzymywanej w gospodarstwie.

1. Wariant 1.2. Dobrostan tuczników - zwiększona powierzchnia w budynkach

W kalkulacji płatności uwzględniono spadek dochodu z tytułu produkcji tuczników wynikający ze zmniejszenia o 20% obsady tuczników w budynkach inwentarskich oraz spadek kosztów wynikający ze zmniejszenia liczby zwierząt.

Stawkę płatności wyliczono do 1 szt. tuczniaka wyprodukowanego w gospodarstwie.

1. Wariant 1.3. Dobrostan loch - dostęp do wybiegu

W kalkulacji płatności uwzględniono przede wszystkim wzrost (w stosunku do utrzymania świń wyłącznie wewnątrz budynków) kosztów pasz. Zwierzęta utrzymywane z dostępem do wybiegu mają zwiększone zapotrzebowanie na pasze ze względu na straty energetyczne związane z ruchem i termoregulacją. W kalkulacji uwzględniono także: (1) zmniejszenie liczby odchowanych prosiąt od lochy (o 1 szt./rok) w warunkach, gdy zwierzęta mają dostęp do wybiegu oraz (2) zwiększone wydatki na energię (dogrzewanie gniazd dla prosiąt). W kalkulacji uwzględniono łączne koszty związane z utrzymaniem lochy i jej prosiąt.

Stawkę płatności wyliczono do 1 szt. lochy utrzymywanej w gospodarstwie.

1. Wariant 1.4. Dobrostan tuczników - dostęp do wybiegu

W kalkulacji płatności uwzględniono przede wszystkim wzrost (w stosunku do utrzymania świń wyłącznie wewnątrz budynków) kosztów pasz. Zwierzęta utrzymywane z dostępem do wybiegu mają zwiększone zapotrzebowanie na pasze ze względu na straty energetyczne związane z ruchem i termoregulacją.

Stawkę płatności wyliczono do 1 szt. tuczniaka wyprodukowanego w gospodarstwie.

W kalkulacjach płatności dla **Pakietu 1.** uwzględniono:

- cenę prosiąt - jako cenę średnią z 3 lat (2016 – 2018) na podstawie publikacji : "Skup i ceny produktów rolnych w 2018 roku", GUS 2019; "Skup i ceny produktów rolnych w 2017 roku", GUS 2018),
- cenę żywca wieprzowego – jako średnią z 3 lat (od połowy 2016 do połowy 2019), na podstawie danych z publikacji „Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej – Rynek mięsa wieprzowego” nr 23/2019).

W kalkulacjach płatności dla **Pakietu 2. Dobrostan krów** uwzględniono koszty bezpośrednie produkcji, do których zaliczono m.in.: koszt pasz, koszt remontu stada, koszt leków i usług weterynaryjnych oraz inseminacji, koszt oceny użytkowości mlecznej i pracy hodowlanej.

Do pozostałych kosztów bezpośrednich produkcji wliczono także m. in.: ubezpieczenie zwierząt, środki czystości i dezynfekcyjne.

Kalkulacje płatności w ramach poszczególnych wariantów **Pakietu 2. Dobrostan krów** przeprowadzono w następujący sposób:

1. Wariant 2.1. Dobrostan krów mlecznych – wypas

Wyliczenie płatności przeprowadzono w odniesieniu do chowu alkierzowego. W kalkulacji płatności uwzględniono spadek wydajności mlecznej krów korzystających z pastwisk w stosunku do krów utrzymywanych w budynkach oraz dodatkowe koszty ponoszone

przez rolnika w związku z codziennym przeprowadzaniem krów między pastwiskiem a oborą i nadzorowaniem właściwego wyposażenia pastwisk (np. stan ogrodzeń, dowóz wody). Po stronie korzyści ze stosowania wypasu uwzględniono obniżone koszty żywienia zwierząt.

Stawkę płatności wyliczono do 1 szt. krowy mlecznej utrzymywanej w gospodarstwie.

1. Wariant 2.2. Dobrostan krów mlecznych utrzymywanych grupowo - zwiększona powierzchnia w budynkach.

W kalkulacji płatności uwzględniono spadek dochodu z tytułu zmniejszonej produkcji mleka wynikający ze zmniejszenia o 20% obsady krów w budynkach inwentarskich oraz spadek kosztów wynikający ze zmniejszenia liczby zwierząt.

Stawkę płatności wyliczono do 1 szt. krowy mlecznej utrzymywanej w gospodarstwie.

Wyliczając stawki płatności dla bydła mlecznego przyjęto:

- cenę mleka - średnią z 3 lat (2016 – 2018), na podstawie danych z: Rocznik Statystyczny Rolnictwa, GUS 2018 i „Skup i ceny produktów rolnych w 2018 roku”, GUS 2019,
- wydajność mleczną- średnią z 3 lat (2016 – 2018) na podstawie danych z: Rocznik Statystyczny Rolnictwa, GUS 2018.

• Wariant 2.3. Dobrostan krów mamek.

Płatność z tytułu utrzymania bydła mięsnego w polepszonych warunkach dobrostanu dotyczy stosowania wypasu oraz utrzymania zwierząt: krów mamek, cieląt, jałówek i opasów do wagi 300 kg (poza okresem pastwiskowym) z zapewnieniem stałego dostępu do środowiska zewnętrznego, z zastosowaniem powierzchni wybiegów powiększonej o 20% w stosunku do powierzchni minimalnej, wymaganej w systemie otwartym chowu bydła. Uznając, że zwykłą praktyką w produkcji bydła mięsnego jest wypas letni, kosztów z tym związanych nie uwzględniono w wyliczeniu stawki. Kalkulacja opiera się na stratach w produkcji wynikających z wymogu powiększenia dostępnej zwierzętom powierzchni wybiegów oraz uwzględnia również spadek kosztów wynikający ze zmniejszenia liczby zwierząt.

Stawkę płatności wyliczono do 1 szt. krowy – mamki.

Wyliczając stawki płatności dla bydła użytkowanego w kierunku mięsnym przyjęto:

- cenę żywca wołowego dla opasów o wadze 350 kg na podstawie danych z: <https://www.cenyrolnicze.pl/bydlo/cieleta-krajowe>;
<https://www.cenyrolnicze.pl/bydlo/cieleta-importowane>,
- cenę żywca – wybrakowana krowa na podstawie danych z publikacji: „Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej – Rynek wołowiny i cielęciny” nr 20/2019.

Stawki płatności

	Wariant	PLN/szt.	DJP*	PLN/DJP	kurs PLN/EUR**	EUR/DJP
1.1	Dobrostan loch – zwiększona powierzchnia w budynkach	301	0,5	602	4,2887	140,4
1.2	Dobrostan tuczników – zwiększona powierzchnia w budynkach	24	0,3	240***	4,2887	56,0
1.3	Dobrostan loch – dostęp do wybiegu	612	0,5	1224	4,2887	285,4
1.4	Dobrostan tuczników – dostęp do wybiegu	33	0,3	330	4,2887	76,9
2.1	Dobrostan krów mlecznych - wypas	185	1	185	4,2887	43,1
2.2	Dobrostan krów mlecznych utrzymywanych grupowo – zwiększona powierzchnia w budynkach	595	1	595	4,2887	138,7
2.3	Dobrostan krów mamek	329	1	329	4,2887	76,7

*DJP - zał. II rozporządzenia nr 808/2014

**kurs PLN/EUR z 30.05.2019 r. do deklaracji wydatków dokonanych w czerwcu 2019 r.

*** Wyliczenia stawki płatności dokonano dla 1 sztuki fizycznej tuczniaka. Przeliczając wielkość płatności na DJP zastosowano współczynnik określony w zał. II rozporządzenia nr 808/2014 – wynoszący dla „pozostałych świń” 0,3 DJP. Współczynniki DJP dotyczą okresu rocznego; w przypadku planowanego wariantu płacone jest za zwierzę utrzymywane w gospodarstwie w okresie średnio ok. 4 miesięcy, w związku z czym jednostkową stawkę płatności należy dodatkowo przemnożyć przez współczynnik 3 określający liczbę cykli produkcyjnych w roku.

Stawki płatności dla działania Dobrostan zwierząt

Inne uwagi istotne dla zrozumienia i realizacji działania

Zasady łączenia pakietów/działań

Łączenie pakietów na poziomie działania Dobrostan zwierząt

Dopuszcza się łączenie pakietów/wariantów działania w gospodarstwie.

Łączenie działania Dobrostan zwierząt z Działaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym i działaniem Rolnictwo ekologiczne

Dopuszcza się na poziomie gospodarstwa równoczesną realizację działania Dobrostan zwierząt z Działaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym, również w zakresie ochrony zasobów genetycznych zwierząt i działaniem Rolnictwo ekologiczne, gdyż zobowiązania w ramach tych działań uzupełniają się wzajemnie, przy czym ze względu na sposób kalkulacji płatności nie zachodzi ryzyko podwójnego finansowania.